

Ramon Draper o la fugida infinita

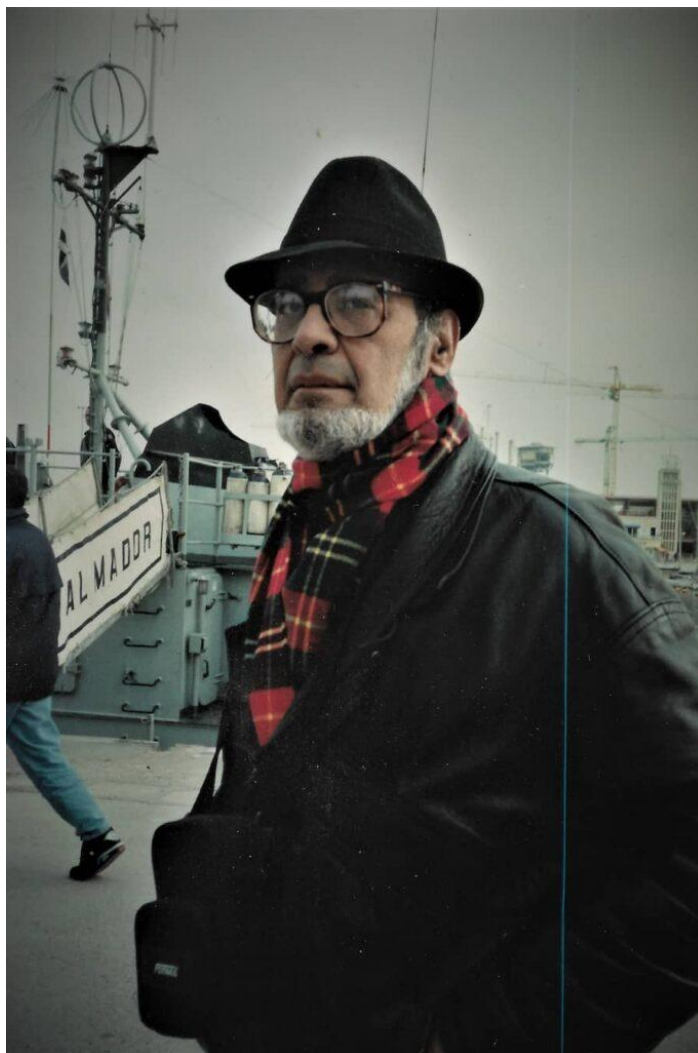
 www.quaderndelesidees.press/ramon-draper-o-la-fugida-infinita/

15 de setembre del 2025

Temps de lectura: 7 minuts

Xavier Theros

En accedir a un grup d'Alcohòlics Anònims, el nou membre s'enfronta als anomenats «dotze passos» cap a la rehabilitació; el primer dels quals diu: «Admetem que érem impotents davant de l'alcohol, que les nostres vides s'havien tornat ingovernables». Ramon Draper va recitar moltes vegades aquest catàleg de principis rectors. Amb una obra literària errant i dispersa, va ser un dels cronistes de Barcelona més inqualificables i heterodoxos que han escrit mai sobre la ciutat, un expert en els seus baixos fons, i alhora un viatger impenitent a qui van descriure com «el Papillon català» o «l'últim notari del Barri Xino». La seva biografia es podria condensar en un llistat d'experiències sempre al límit, a mig camí entre la recerca interior i l'autodestrucció: borratxo prematur, desertor de l'exèrcit, atracador de bancs, reu de mort, presidiari, falsificador, estafador, ingressat trenta-sis vegades en un manicomi, pacient de vuit tractaments de desintoxicació, captaire, extra de cinema, suïcida frustrat, buscador de diamants a la selva, criador de galls de baralla, xofer del secretari del partit comunista francès, amic d'alguns caps de la màfia i d'estrelles de cinema, introductor dels Alcohòlics Anònims a Catalunya, mentider compulsiu, company de cel·la de terroristes, galerista d'art i, per damunt de tot, un esperit lliure i carregat de curiositat que es va beure la vida d'un glop.

Els Draper eren una família de la burgesia barcelonina, amb arrels a Arenys de Mar; el pare d'en Ramon era el periodista i poeta Joan Draper i Fossas. Ell va ser el petit de quatre germans, nascut el 1935 en el domicili familiar del carrer Bailèn, un vailet de casa bona que va estudiar als Maristes del passeig de Sant Joan. Com ell mateix va escriure,

la seva iniciació a la beguda va començar als onze anys. L'alcohol el desinhibia, i accentuava la seva vocació d'impostor professional, així que molt aviat va tenir un problema seriós amb el mam. Fart de veure'l fent el dròpol, el seu progenitor li va trobar un lloc tranquil per complir el servei militar, a Tetuan, en unes oficines de la base aèria de Sania Ramel. Allí coincidiria amb un altre amic dels destil·lats, i portats per l'avorriment van decidir atracar el Banc del Marroc i fugir al Protectorat Francès. L'assalt va resultar un èxit, un botí de quatre milions de pessetes de 1953. Passats uns dies, van agafar un taxi en direcció a Larache. Malauradament, en intuir que volien desertar, el conductor es va negar a continuar el viatge, així que van obligar-lo a seguir a punta de pistola.

Tanmateix, durant el trajecte l'alcohol va deixar de fer efecte i, morts de por, van baixar del vehicle i van tornar a peu a la caserna. Però el primer dia que van trepitjar el carrer, el taxista els va reconèixer i els va denunciar. Judici militar i pena de mort, una sentència de la qual es va lliurar gràcies a la monumental borratxera amb què es va presentar davant del tribunal, amb intent d'agressió al jutge i tot. El seu company va ser afusellat; ell va tenir prou temps com per activar contactes familiars, i va ser condemnat a trenta anys de presó.

El seu pas pels penals de l'Espanya franquista es va convertir en un rosari d'intents de fuga i maltractaments, de cel·les de càstig i aprenentatge criminal. Primer a Monte Hacho, a Ceuta, descrit com «un paradís de la degeneració»; després al Puerto de Santa María, a Cadis, «una espècie de Guaiana francesa a l'espanyola». Carabanchel, Alcalá d'Henares i finalment un batalló disciplinari de la Legió a Al-Aaiun, on el van destinar a enterrar cadàvers de la guerra de Sidi Ifni. No tornaria a Barcelona fins al 1962, on va començar a treballar en els tallers d'arts gràfiques dels diaris *Tele/Express* i *El Correo Catalán*. Però l'avorriment va tornar a fer el seu efecte, i va acabar demanant almoïna al carrer del Bisbe. En aquell temps va sobreviure venent-se la sang als bancs d'hemoglobina i visitant els menjadors de caritat, mentre entrava i sortia contínuament del manicomi. Feia servir les seves habilitats socials per gorrejar amics, parents i coneguts, i per muntar petites estafes fent-se passar per metge, advocat, periodista, o el que fos. Llavors era client habitual de la «ruta dels elefants», un reguitzell de tavernes llardoses del Barri Xino on anaven a parar els borratxos més degradats. I també visitava la «ruta de l'entrepà», una sèrie de parròquies on donaven menjar als captaires. Així va acabar barrejant alcohol de cremar amb vi de garrafa, per perdre el sentit més aviat. Després d'un any de recórrer els inferns de la ciutat, va decidir marxar a París, on va trobar feina d'espàrring per al boxador jueu-algerià Alphonse Halimi. Allí va acabar fent de xofer per a Maurice Torez, el secretari general del Partit Comunista; fins que aquest va descobrir que el seu empleat li havia socialitzat mig celler, bevent-se els millors Châteauneuf-du-Pape. A França també va conèixer l'escriptora Albertine Sarrazin, que moriria jove poc després.

Desenganyat de l'aventura francesa, es va traslladar a Buenos Aires, on va seguir finançant-se les borratxeres demanant diners prestats a tothom. Quan els deutes van ofegar-lo, va marxar al Brasil, on va acabar buscant diamants a Minas Gerais, al nord de Sao Paulo. D'allí va saltar a Caracas, on va regentar un bar nocturn anomenat Scotch Club, i va acabar associant-se amb l'escriptor Henri Charrière —el famós Papillon—, amb qui va compartir una cantina davant del port de Maracaibo. Sempre inquiet, se'n va anar a Mèxic, on va criar galls de baralla que es morien a la primera de canvi, va fer amistat amb l'actriu María Félix i va acabar treballant d'extra de cinema. Però l'alcohol li esguerrava tots els plans, i un dia va despertar en un hotel de mala mort de Nova York sense saber com hi havia arribat. Allí va descobrir l'associació d'Alcohòlics Anònims, on va fer amistat amb Lauren Bacall, i va iniciar un tractament de desintoxicació amb LSD a la Millbrook Foundation de Timothy Leary. En un estat lamentable, va decidir tornar a Barcelona.

Acabat d'arribar, va conèixer la María Dolores, amb qui es va casar i amb qui tindria tres fills. Semblava que havia posat seny, i només bevia ocasionalment. La família es va instal·lar a Les Corts, on es van relacionar amb una colla de nous amics, entre els quals figurava gent com José Martí Gómez, Manuel Vázquez Montalbán, Paco Candel, Joan de Sagarra o José Agustín Goytisolo. Tenia una feina estable i li anaven bé les coses. De tant en tant, feia una festa i no tornava a casa en una setmana. Però la vida semblava tornar-se més amable i pacífica. Tanmateix, allò no va durar gaire i aviat van tornar les fugides de la llar, les borratxeres monumentals i mitja dotzena d'intents de suïcidi. El 1968 va trobar feina a l'Institut de Reinserció Social, que s'ocupava d'ajudar els presos que sortien de la presó. I quatre anys més tard va fundar el Grup 72 d'Alcohòlics Anònims, que es reunien a la parròquia de Santa Mònica, a la Rambla. Llavors alternava temporades fent bondat amb escapades en què es gastava tots els diners en festes i aventures. En aquell període va escriure el seu primer llibre d'experiències personals: *Vivir agonizando*.

L'any 1973 va ajudar un jove escriptor, a qui les autoritats havien retirat el passaport, per viatjar a Mèxic a rebre un premi literari. L'autor era Juan Marsé i l'obra guardonada, *Últimas tardes con Teresa*. També va conèixer Josep Maria Carandell, que es convertiria en el seu millor amic, a qui va assessorar per a la *Guía secreta de Barcelona*. En aquells anys es va convertir en representant d'Industrias Burés. Guanyava molts diners i viatjava contínuament, però una denúncia per apropiació indeguda el va portar a ingressar a la presó Model l'any 1977. Allí es va veure implicat en els grans motins de presos protagonitzats per la COPEL, que li van suposar un trasllat al penal de Soria, on va compartir cel·la amb el camarada Arenas, el principal dirigent del GRAPO. En Draper rebia setmanalment les revistes *Interviú*, *Papus* i *Lib*, que un cop llegides prestava als seus companys. Abans, però, les fiscalitzava el cap dels terroristes, que arrencava les pàgines que li semblaven porqueria capitalista.

Novament lliure, va començar a col·laborar en diverses revistes, i va publicar el seu llibre més conegut, la *Guía de la prostitución femenina en Barcelona*, que va esdevenir un gran èxit editorial. El títol es prestava a confusió, i molts el compraven creient que es tractava d'una guia de prostíbuls i no un dels millors estudis sobre aquesta activitat mai fet a la

capital catalana. El mateix any va deixar definitivament l'alcohol i va començar a patir greus dolències cardíaques, amb una operació a cor obert per posar-li tres bypass. Amb una salut progressivament pitjor, el 1984 va escriure *De las prisiones de Franco a las cárceles de la democracia*. I l'any següent va publicar *Me llamo Ramón y soy alcohólico* i *Yo me drogo, tú te drogas, él se droga*. El 1987 va enviuar i es va fer càrrec de la família col·laborant a *El Periódico*, *El País* i *Cambio16*. Però llavors va patir una encefalopatia, que va obligar-lo a ingressar molt de temps a l'Hospital Clínic.

Portada *Guía de la prostitución femenina en Barcelona*

Cap a aquelles dates va conèixer la seva darrera parella. Els fills ja eren grans i va abandonar la llar. Es va fer molt popular donant conferències i escrivint articles sobre l'alcoholisme. També es va convertir en el principal assessor del periodista José Martí Gómez, amb qui mantindria una estreta col·laboració durant molts anys. Llavors també treballava a la galeria d'art Joan de Serrallonga, al Born. I va endegar la sala BCN Art Directe del carrer Montcada, que s'encarregava de coordinar la fira Euroart – Saló Internacional d'Artistes Independents.

Sovint el visitava gent a la recerca d'informació sobre el Raval; a vegades eren persones que organitzaven rutes turístiques; en altres ocasions, escriptors que volien documentar-se o escriure sobre la ciutat. Va seguir patint atacs de cor i va començar a redactar un llibre sobre el suïcidi, que no va acabar i que s'havia de titular *Desesperadamente vacíos*. Va passar els darrers anys entre Barcelona i La Alquería, un petit llogarret situat a pocs quilòmetres de Jumilla, a Múrcia. Però va morir a la tardor de 1999, víctima d'un infart fulminant mentre preparava una història de la Rambla barcelonina. Martí Gómez li va escriure l'epitafi a *La Vanguardia*: «Va escriure llibres, fou generós, va fugir dels creditors i sempre va portar a la butxaca el parenostre de l'alcohòlic. Els darrers anys, els seus amics el vam donar per mort un parell de vegades. El nostre Harry Lime particular ha mort, ara de debò».

Si t'ha agradat aquest article i vols rebre un butlletí amb els nous articles que publiquem envia'ns el teu correu electrònic i et subscriuràs a la Newsletter de Quadern.

Quadern de les ideesCapital Natural

He llegit i acceptat les condicions establertes en l'[avis legal i política de privacitat](#).

[Xavier Theros](#)

Xavier Theros (Barcelona, 1963), escriptor, antropòleg i cofundador d'Accidents Polipoètics. Ha col·laborat en mitjans com El País, Ara, National Geographic, El Món d'Ahir, Serra d'Or, RAC1 o Betevé. És autor de diversos llibres de crònica urbana, com Barcelona a cau d'orella (2013), Diumenges a Barcelona (2018) o Vida i miracles de la plaça Reial (2019). Amb La Sisena Flota a Barcelona (2010) va rebre el Premi [...]

[Llegir més](#)